

* PZC/Bevelanden-Tholen, PZC/Schouwen-Duiveland, PZC/Walcheren, PZC/Zeeuws-Vlaanderen

Gisteren werd in de Nieuwe Kerk in Zierikzee de Week van het Zeeuwse Boek ge opend. De Vlaamse journalist en schrijver Chris de Stoop was er eregast: hij schreef het Geschenk, dat de komende tien dagen onder de titel Het vierde gewas verkrijgbaar is. Gratis, voor wie 15 euro aan boeken koopt. De Stoop is met zijn boek Dit is mijn hof ook nog in de race voor de Zeeuwse Boekenprijs 2016, die zaterdag wordt bekendgemaakt.

Het vierde gewas gaat over de hoeve Flikweert in de Breskenspolder, die moet wijken voor het plan Waterdunen. Stond dit onderwerp u meteen voor ogen toen u voor het Geschenk werd benaderd?

„Ja, toen ik de vraag kreeg, voelde ik me erg aangesproken, omdat ik hier zo'n groot en warm publiek gevonden heb voor Dit is mijn hof. En vrijwel meteen dacht ik aan een berichtje in de PZC: dat op het zogenaamde Hof Waterdunen nu de beheerder in plaats van de boer woont. De symbolische betekenis daarvan trof me.”

Is West-Zeeuws-Vlaanderen voor u een bekend gebied?

„Ik ben aan de grens geboren en getogen, en er schuilt in mij zeker een Zeeuwse ziel. Hulst was voor ons de stad waar we winkelden en naar de markt gingen. West-Zeeuws-Vlaanderen kende ik vooral van de zalige uitstapjes naar Cadzand vroeger. Ongelooflijk hoe de Zeeuwse kust sindsdien wordt volgebouwd. Bijna Belgische toestanden. En dan moeten er in de Breskenspolder dus nog honderden vakantiewoningen, een enorme camping en een groot hotel bijkomen.”

Centraal thema in het boek: de traditionele landbouw verdwijnt. Is dit Geschenk een 'opvolger' van Dit is mijn hof?

„Het ligt in het verlengde ervan. Ik ben na de dood van mijn broer nu eenmaal teruggekeerd naar het boerenbedrijf, niet ver van de Hedwigepolder. Het verschil is dat er in Breskens geen huizen en hoeves worden afgebroken en dat de landbouw daar vooral weg moet voor recreatie. Maar de jarenlange strijd en lijdensweg is dezelfde. Ik schrijf vooral over de menselijke, sociale en culturele dimensie, die in het debat te weinig aan bod komt. Het gaat om familieleed. Het gaat om poldererfgoed van vijfhonderd jaar oud. Het gaat om de totale band met het land. Toch wezenlijk iets anders dan een toeristische band.”

Hebt u begrip voor het vertrek van boer Jaap Flikweert en zijn vrouw naar Groningen?

„Ik heb me altijd verbonden gevoeld met de polder en de boerencultuur. Natuurlijk vecht je voor het hof van je familie, als dat kan. En als dat niet meer kan, kan ik alleen maar bewondering opbrengen voor mensen die elders herbeginnen. In dit geval ruim 400 kilometer verder. Uit pure liefde voor het boerenbestaan. Respect! Maar natuurlijk laten ze een stuk van hun ziel achter in Breskens.”

Wat zegt het over onze maatschappij, dat de hoeve Flikweert nu Hof Waterdunen heet?

„Ik beseft dat recreatie nodig is voor Zeeuws-Vlaanderen. Maar welke prijs betalen we voor al die snelle ontwikkelingen op het platteland? Het oude boerenland gaat onder onze ogen kapot zonder dat het ons veel kan schelen. Een belangrijk, maatschappelijk proces in heel Europa, daarom is Dit is mijn hof nu vertaald in Duitsland; later zelfs in China. Het zorgt bij velen voor een gevoel van gemis, van vervreemd zijn, van ontheemd zijn. Het landschap vormt ook onze identiteit.

De kritiek dat de boeren de ellende over zichzelf hebben afgeroepen, is voor een deel terecht. Maar na dertig jaar kritiek moeten we ook eens verder kijken dan die verfoeide mestkar. We moeten ook eens naar het groter geheel kijken, en naar de plaats van de mens in dat geheel. Er zijn nog altijd boerenwaarden en boerderijen die de moeite waard zijn om voor op te komen. Anders zijn alle familiebedrijven binnen twintig jaar weg en verliezen we nog meer de binding met ons voedsel, onze grond, onze roots.”

Ongelooflijk hoe de Zeeuwse kust de afgelopen jaren is volgebouwd

Chris de Stoop

JAN VAN DAMME

Copyright © 2016 De Persgroep Publishing. Alle rechten voorbehouden